

§ 76 Motion om införande av Klarspråk

Dnr LTV 121040

Birgitta Andersson, Barbro Larsson, Magnus Ekblad och Anna-Karin Johansson, alla (C), föreslår i en motion inkommen 2012-10-24 att klarspråk ska tillämpas inom Landstinget Västmanland för en vårdad, enkel och begriplig svenska.

Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till landstingsstyrelsen för yttrande, LF § 134 c).

Landstingsstyrelsens yttrande

Sverige har sedan 1 juli 2009 en särskild språklag. Den omfattar förutom svenska även andra språk i Sverige, exempelvis våra nationella minoritetsspråk. Lagen omfattar också bestämmelser om språkanvändning i offentlig verksamhet. Den elfte paragrafen kallas klarspråksparagrafen. Den säger att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Begreppet "klarspråk" står för myndighetstexter som är skrivna på ett vårdat, enkelt och begripligt språk. Klarspråk handlar ytterst om demokrati. Med det menas att alla ska ha tillgång till och rätt att förstå vad som står i texter som skrivs av myndigheterna.

Det är en självklarhet att språket i offentlig verksamhet ska vara förståeligt för medborgarna, inte minst ur demokratisynpunkt, men också ur rättssäkerhetsynpunkt. Man kan dessutom se det som en resurs- och förtroendefråga. Information som inte kan förstås leder till missförstånd, som i sin tur skapar misstro. Det går åt tid och personalresurser för att reda ut feltolkningar och missuppfattningar.

Språkvård i Landstinget Västmanland

Enligt den nyligen reviderade kommunikationspolicyn ska Landstinget Västmanland möta människor i deras naturliga kommunikationsmiljöer, utifrån deras behov, situation och förväntningar. Landstinget som myndighet kommunicerar i många sammanhang med hjälp av det skrivna språket. Det handlar om information, både på papper och digitalt, som är riktad inte bara till patienter utan också till länets medborgare i allmänhet. Det är viktigt att det som skrivs är enkelt att förstå för alla som förväntas läsa texterna. Klarspråk i vår kommunikation leder till bättre kontakter med medborgarna och därmed till ett större förtroende för våra verksamheter.

Språkvårdsarbete med varierande intensitet har pågått i landstinget Västmanland under många år. Landstingets satsning på språkarbete har dock utökats det senaste året. Språkvård, med inriktning mot både klarspråk och lättläst, finns sedan 2011 som uppdrag hos Centrum för kommunikation. Här finns också uppdraget som gäller nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Arbetet med klarspråk pågår alltså, och hittills har landstingets kommunikatörer deltagit i genomgång av språklagen och dess krav samt i genomgång av myndigheternas skrivregler. I de webbutbildningar som har genomförts för webbredaktörer genom åren har stor vikt lagts vid hur man ska uttrycka sig på webben. Betydelsen av att skriva klarspråk framhävs som en framgångsfaktor för att uppnå tillgänglighet på webben.

Översättning av texter till lättläst svenska är en särskild metod att handskas med text. Lättlästa texter vänder sig till personer med funktionshinder vad gäller språk, till exempel dyslektiker. De vänder sig också till personer som av olika anledningar inte helt behärskar det svenska språket. Ett arbete med att översätta ett urval texter till lättläst för vår webb pågår. I Landstingskatalogen finns också delar av informationen översatt till lättläst. De lättlästa texterna skrivs eller översätts av en kommunikatör med specialutbildning.

Det pågår en översyn av språket i verksamheternas patientinformation, exempelvis klinikernas kallelser och den information som lämnas i samband med behandling.

Ytterligare insatser

Ett klart och lättbegripligt språk är nödvändigt för att dialogen mellan beslutsfattare och medborgare ska fungera. Ett vårdat, enkelt och begripligt språk är ett av villkoren för en god tillgänglighet, som i sin tur är en del av grunden i en fungerande demokrati. Information och texter som rör den demokratiska processen, till exempel information till allmänhet, protokoll, rapporter och beslut, ska också vara lätta att läsa och förstå. Även texter som produceras av förtroendevalda ska skrivas på klarspråk.

I utredningen inför ny patientlag pekas på vikten av att patienter och anhöriga får information om och blir delaktiga i vården på ett utökat sätt. Det ställer krav på begriplighet i informationen. I samband med att tillgängligheten till den egna journalen ökar i samband med att journalerna görs tillgängliga via Internet ställs ökade krav på tillgängligt språk även i journaltexter.

Långsiktigt åtagande som är beroende av resurser

Att jobba med klarspråk är ett långsiktigt åtagande, där det krävs genomlysningar och förändringar av nuvarande språkbruk inom olika verksamhetsområden. Arbetet omfattar också att ta fram styrdokument och stöd, handlingsplaner samt utbildning inom området som riktar sig till administratörer, professionen och förtroendevalda. Arbetet sker utifrån befintliga resurser.

Under överläggningen i ärendet yttrar sig

Birgitta Andersson (C), Denise Norström (S), Sven Larsson (S) och Sten Linder (M).

I ärendet yrkar

dels Denise Norström bifall till landstingsstyrelsens förslag,

dels Birgitta Andersson bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på de båda yrkandena och finner att fullmäktige beslutat i enlighet med Denise Norströms yrkande.

Fullmäktige beslutar enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

Reservation

Till förmån för Birgitta Anderssons yrkande reserverar sig

Olle Bröms, Maria Dellham, Anita Westin Brodd, Andreas Weiborn, Johan Widén, Allan Westin, Gunnel Wallqvist, Sverre Linton, Agneta Hesselager, Mathias Goldkuhl, Gunnar Björnstad, Sten Linder, Staffan Strid, Hans Strandlund, Stellan Lund, Anders Röhfors och Jenny Landernäs, samtliga (M),

Birgitta Andersson, Barbro Larsson, Magnus Ekblad och Anna-Karin Johansson, samtliga (C),

Helena Hagberg, Göran Nilsson, Torsten Källberg, Lars Alderfors, Ida Lindh och Sam Haddad, samtliga (FP).

Roy Cederbäck, Ingvar Nordén, Börje Hultin och Malin Gabrielsson, samtliga (KD).

Ragge Jagero och Börje Brandhill båda (SD)